

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Zuzany Krejsové a soudkyň JUDr. Ireny Paterové a JUDr. Aleny Fintové ve věci žalobce **Bohemia Faktoring, a.s.**, se sídlem Letenská 121/8, Praha 1, IČ 27242617, zast. JUDr. Ing. Karlem Goláněm, Ph.D., advokátem v Praze 1, Letenská 121/8, proti žalovanému J. Š., nar. , trvale bytem , o zaplacení částky 18.850,-Kč s přísl., o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Sokolově č.j. 20 C 15/2017 – 21 ze dne 28.3.2017,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadené části, tj. ve výroku III, v části již byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 3.956,88 Kč s 7,75 % úrokem z prodlení z této částky od 27.2.2016 do zaplacení a ve výroku IV, potvrzuje.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení o zaplacení částky 777,62 Kč a úroku z prodlení z částky 1.819,35 Kč od 27.2.2016 do zaplacení (výrok I), uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 6.310,-Kč se zákonným úrokem z prodlení (výrok II), zamítl žalobu o zaplacení částky 12.540,-Kč se zákonným úrokem z prodlení a úrok z prodlení ve výši 7.579,21 Kč (výrok III) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že žalobce se v řízení domáhal zaplacení žalované částky poukazem na smlouvu uzavřenou mezi předchůdcem žalobce společností Provident Financial s.r.o. a žalovaným dne 10.3.2010, na základě které poskytl předchůdce žalobce žalovanému částku 15.000,- Kč v hotovosti v den uzavření smlouvy. V souvislosti s poskytnutou půjčkou se žalovaný zavázal zaplatit souhrnný poplatek ve výši 12.540,-Kč. Žalovaný neplatil řádně sjednané splátky, tedy předchůdci žalobce vzniklo právo na uhrazení celé zbývajících dosud neuhrazené dlužné částky, která činila na půjčce 10.266,88 Kč a na poplatku 8.583,12 Kč, žalobce se domáhal zaplacení těchto částek spolu se zákonným úrokem z prodlení, který kapitalizoval ve výši 8.056,83 Kč z dlužné částky půjčky do

postoupení a dále úroku z prodlení ze žalované částky od 27.2.2016 do zaplacení. O částečném zpětvzetí soud rozhodl podle § 96 odst. 2 o.s.ř. Soud posoudil smlouvu o půjčce jako neplatnou, toto dovodil z ujednání o výši úroků, které měl žalovaný z půjčených peněz společnosti Provident Financial s.r.o. zaplatit. Pokud měl žalovaný vedle jistiny půjčky 15.000,-Kč navíc zaplatit částku 12.540,-Kč, byť je označená jako souhrnný poplatek, nemohla by v případě platné smlouvy představovat nic jiného než úroky podle § 658 odst. 1 o.z., tedy formu úplaty za poskytnuté prostředky. Výše úroku však byla v daném případě sjednána nemravně, tedy v rozporu s ust. § 3 odst. 1 o.z. účinného do 31.12.2013. Poukázal v tomto ohledu na rozhodnutí NS ČR sp.zn. 21 Cdo 1484/2004 s tím, že se zabýval, zda ujednání o platbách nad rámec poskytnuté jistiny nelze oddělit od vlastního obsahu smlouvy, neboť v případě půjčky na rozdíl od úvěru lze tuto sjednat jako bezúročnou. Dospěl k závěru, že ujednání od ostatního obsahu smlouvy oddělit nelze, neboť společnost Provident Financial s.r.o. bez jakýchkoliv pochybností peněžní prostředky jako domnělou půjčku poskytla právě za účelem získání úroků, resp. jiných plnění v rámci svého podnikání a pokud by žalovaný smlouvu za podmínek stanovených společností Provident Financial s.r.o. neuzavřel, zřejmě by k poskytnutí půjčky v podobě bezúročné půjčky nedošlo. Lze tak učinit závěr, že pokud je nemravná převážná část ujednání smlouvy způsobuje toto nemravné a tudíž neplatné ujednání neplatnost celého právního jednání. Žalovanému tudíž nevznikla povinnost vrátit vedle poskytnutých peněžních prostředků ve výši 15.000,-Kč povinnost jiná. Z hlediska právního posouzení se tedy jedná o bezdůvodné obohacení podle § 451 odst. 2 o.z. účinného do 31.12.2013. Pokud žalobce požadoval zaplacení 18.850,-Kč, lze z toho dovodit, že žalovaný z celkové částky 27.540,-Kč, kterou měl podle neplatné smlouvy o půjčce uhradit, již 8.690,-Kč uhradil. V daném případě přichází v úvahu toliko vrácení zmíněného bezdůvodného obohacení ve výši 15.000,-Kč, proto je žaloba důvodná pouze co do částky 6.310,-Kč, a soud ji tak ve zbytku zamítl, včetně požadavku na úroky z prodlení, vyjma úroku z prodlení jež je žalovaný povinen zaplatit podle § 517 odst. 2 o.z. účinného do 31.12.2013, a to z částky 6.310,-Kč, představující zmíněné bezdůvodné obohacení.

Proti rozsudku se žalobce odvolal. V podaném odvolání uvedl, že je směřuje proti výroku III, a to pouze co do zamítnutí žaloby na zaplacení dlužné částky půjčky ve výši 3.956,88 Kč a zákonného úroku z této částky od 27.2.2016 do zaplacení a souvisejícího výroku IV. V odvolání uvádí, že nenapadá závěr soudu prvního stupně o neplatnosti ujednání o poplatku, avšak zásadně se neztotožňuje s postupem soudu prvního stupně, který poté co dospěl k závěru, že ujednání o poplatku je neplatné pro rozpor s dobrými mravy, započtl sám aktivně úhrady započtené žalobcem před žalobou na tento poplatek, nově na žalovanou jistinu, a tím ji ponížil. Žalobce je toho názoru, že aby soud mohl přistoupit k tomuto ponížení žalované jistiny v rámci předmětného řízení, musel by žalovaný nejprve tvrdit, že mu vzniklo bezdůvodné obohacení a v jaké výši a učinit návrh na započtení svého nároku na vydání jím tvrzeného bezdůvodného obohacení oproti nároku žalobce na zaplacení jistiny. Žalovaný však žádný takový úkon neučinil. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky 33 Odo 526/2011 ze dne 23.1.2003. Uvedl také, že rozhodnutí soudu o zápočtu plnění, učiněných žalobcem původně na poplatek, nově na jistinu, je nepřezkoumatelné pro jeho neurčitost. Z rozsudku není zřejmé, v jaké výši bylo plnění a z jakého důvodu oproti jaké výši jistiny započítáváno. Navrhl změnu napadeného rozhodnutí a vyhovění žalobě v části týkající se zaplacení částky 3956,88 Kč se zákonným úrokem z prodlení.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadené části dle ustanovení § 212 a § 212a o.s.ř. a o odvolání rozhodl bez nařízení jednání za použití

ustanovení § 214 odst. 3 o.s.ř., když účastníci k výzvě soudu s tímto postupem neprojeví svůj nesouhlas. Odvolání není důvodné.

Z obsahu spisu zjistil odvolací soud, že žalobce se v řízení domáhal zaplacení žalované částky skutkově uváděje, že mezi předchůdcem žalobce, společností Provident Financial, s.r.o., a žalovaným byla uzavřena dne 10.3.2010 smlouva o půjčce č. [REDAKCE], na základě které předchůdce žalobce poskytl žalovanému peněžní prostředky ve výši 15.000,- Kč, v souvislosti s půjčkou se žalovaný ve smlouvě zavázal zaplatit předchůdci žalobce i souhrnný poplatek ve výši 12.540,- Kč, za půjčené peněžní prostředky a administrativní zpracování půjčky. Celou dlužnou částku pak byl povinen uhradit v 60. týdenních splátkách po 465,- Kč. Splátky však nebyly řádně a včas hrazeny. Poslední byla uhrazena dne 16.8.2010. Předchůdci žalobce vzniklo právo na uhrazení celé zbývající části celkové dlužné částky, která činila na půjčce částku 10.266,88 Kč a na poplatku částku 8.583,12 Kč. V řízení se pak žalobce domáhal zaplacení těchto částek včetně kapitalizovaného zákonného úroku z prodlení ve výši 8.056,83 Kč a úroků z prodlení v zákonné výši z dlužné částky 18.850,00,- Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Soud prvního stupně ve věci vydal platební rozkaz, který se žalovanému nepodařilo doručit do vlastních rukou. Byl proto zrušen a na následně nařízené jednání se žalovaný nedostavil. Žalobce se dostavil a uvedl, že pokud jde o souhrnný poplatek, jedná se o součet dvou úplat, a to úroku za poskytnutou půjčku a souhrn nákladů za administrativní činnost a za hotovostní osobní výběr splátek. Vzal zpět žalobu co do částky 777,62 Kč a úroku z prodlení z částky 1.819,35 Kč od 27.2.2016 do zaplacení. Následně bylo o věci rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Soud prvního stupně své rozhodnutí nepřiznat žalobci právo na zaplacení tzv. souhrnného poplatku ve výši 12.540,- Kč založil na závěru o tom, že s ohledem na výši tohoto poplatku nutno smlouvu hodnotit jako neplatné právní jednání. Odvolací soud se s tímto závěrem soudu I. stupně plně ztotožňuje a odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku. Má za to, že požadovaný sjednaný souhrnný poplatek nelze posuzovat samostatně a odděleně od dalších smluvních ujednání. Předchůdce žalobce určil ve smlouvě tzv. souhrnný poplatek, aniž by bylo zřejmé, co má tento poplatek představovat, o jaký nárok se má jednat a je i podstatné, že má-li v souhrnu představovat odměnu za půjčení peněžních prostředků, která je evidentně v rozporu s dobrými mravy, neboť je nepřiměřeně vysoká (dosahuje 2/3 zapůjčené částky) a zároveň je zřejmé z okolností věci, že bez sjednání takto vysokého souhrnného poplatku, by věřitel peněžní prostředky žalovanému nezapůjčil, nelze než uzavřít, že neplatná je celá smlouva o půjčce. Odvolací soud hodnotí počínání předchůdce žalobce jako nepoctivé a nemravné. Pokud žalobce následně v doplnění žalobních tvrzení rozčleňuje sjednaný souhrnný poplatek částečně na úroky a částečně na administrativní náklady, pak je nutné poukázat na to, že takové rozčlenění ze samotné smlouvy naprosto nevyplývá. Z ničeho nelze dovodit, že by zde byla vůle dlužníka k tomu, aby platit úroky právě ve výši, jak ji následně žalobce jednostranně určil bez opory v jakýchkoliv smluvních ujednáních.

Pokud žalobce směřuje odvolání pouze do části nezaplacené jistiny tak jak ji jednostranně vypočítává poté, co část peněžních prostředků žalovaným uhrazených započte, opět bez bližšího odůvodnění majícího oporu ve smlouvě, na jistinu a část na souhrnný poplatek, pak odvolací soud poukazuje na to, že je-li zde neplatného ujednání o souhrnném poplatku, pak nemůže být platným ujednáním ve smlouvě o tom, že přednostně budou placeny splátky na tento poplatek, nehledě ke skutečnosti, že v čl. 5 Smluvních podmínek je uvedeno, že jakékoliv splátky budou započítávány nejprve na souhrnný poplatek a teprve po úplném uhrazení části souhrnného poplatku budou započítány na vlastní částku půjčky. Je tak

naprosto nejasné, proč věřitel část plateb jednostranně započítával na souhrnný poplatek a část na jistinu půjčky. Počínání věřitele či jeho předchůdce je tak (bez ohledu na posouzení platnosti či neplatnosti ujednání ve smlouvě) nejasné a je zřejmé, že věřitel jednal v rozporu se svými vlastními jednostranně určeným podmínkami. Pokud pak jde o poukaz odvolatele na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky 33 Odo 526/2001 odvolací soud podotýká, že není aplikovatelné na projednávanou věc a to zejména z toho důvodu, že z obsahu spisu nelze naprosto dovodit, že by při absenci platného ujednání smluvních podmínek o placení na souhrnný poplatek zde byla vůle dlužníka tento poplatek platit, resp. že by zde byla jeho vůle, aby část plateb jím učiněných byla výslovně určena na souhrnný poplatek (např. placením na jiné číslo účtu či jiným způsobem). Odvolací soud nemá za neurčité či nejasné, jakým způsobem soud prvního stupně posoudil míru toho, co je žalovaný povinen žalobci uhradit. Z obsahu rozhodnutí je zcela zřejmé, že veškeré platby žalovaného musely směřovat vůči úhradě platného závazku, tedy závazku k zaplacení fakticky poskytnuté částky. Odvolací soud má za to, že pokud jde o odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, pak by byl namísto pouze v případě, že by výslovně dlužník určil část svých plateb na tzv. souhrnný poplatek, nehledě ke skutečnosti, že v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky je pouze uloženo soudu nižšího stupně zkoumat, zda a v jakém rozsahu byly platby učiněny na úroky, což je ovšem možné jen za předpokladu, že z přehledu sjednaných splátek či jiné skutečnosti vyplývá jaká část splátky má jít na úhradu úroku či je sjednáno placení úroku na zvláštní účet (což není v bankovní praxi vyloučeno). Jeho závěr tedy není absolutní.

Odvolací soud proto z důvodů výše uvedených má napadenou část výroku III soudu prvního stupně za věcně správnou a proto byl tento výrok v napadené části za použití ustanovení § 219 o.s.ř. a stejně tak i závislý výrok IV o náhradě nákladů řízení, potvrzen.

Pokud pak jde o náhradu nákladů odvolacího řízení, příslušela by dle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. úspěšnější žalované, avšak žalované v souvislosti s odvolacím řízením žádné náklady nevznikly. Bylo proto rozhodnuto, že náhrada nákladů odvolacího řízení nepřísluší žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím Okresního soudu v Sokolově.

V Plzni dne 08.08.2017

JUDr. Zuzana Krejsová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Dana Nápravníková
v zast. Kristýna Petercová